Aan	De raden van de deelnemende gemeenten GR Avri
Van	
Kopie aan	RBA
Datum	1 oktober 2026
Betreft	Afwegingskader inwonersparticipatie Avri

INFORMATIENOTITIE

Inleiding
Aan het Algemeen Bestuur van Avri wordt een participatieverordening voorgelegd waarin Avri vastlegt dat inwoners en andere belanghebbenden kunnen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Avri betrekt inwoners en belanghebbenden bij belangrijke beleidskeuzes wanneer het Algemeen Bestuur daartoe besluit of wanneer een wettelijk voorschrift hiertoe verplicht is. Daarbij wordt vooraf duidelijk gemaakt, via een plan, op welke wijze participatie plaatsvindt en welke invloed deelnemers kunnen uitoefenen. Na afloop wordt teruggekoppeld wat met de opgehaalde inbreng is gedaan.
Na vaststelling van de participatieverordening wordt een participatiebeleid opgesteld. Dit participatiebeleid bevat geen uitputtende lijst van beleidsonderwerpen of projecten waarvoor inwonersparticipatie wordt ingezet, maar biedt een kader waarbinnen actieve en passieve participatie van inwoners kan worden toegepast. Bij passieve participatie ontvangen inwoners en belanghebbenden informatie, maar oefenen zij geen invloed uit op het beleid of project. Bij actieve participatie leveren zij zelf een bijdrage aan plannen, beleid of uitvoering. Zij denken mee, adviseren, beslissen mee of nemen zelf initiatief. Vooruitlopend op het participatiebeleid wordt in dit document een afwegingskader geschetst. Dit afwegingskader biedt handvatten om per beleidsopgave of project te bepalen of inwonerparticipatie toegevoegde waarde heeft, welke vorm van participatie passend is en op welk participatieniveau inwoners kunnen worden betrokken.

1) Doel van de participatie
Avri werkt dagelijks aan maatschappelijke opgaven die inwoners direct raken, zoals afvalinzameling, grondstoffenbeheer, openbare ruimte en leefomgeving. Hoewel inwoners onderwerp zijn van beleid en dienstverlening, beschikken zij ook over waardevolle kennis, ervaringen en ideeën.
Door inwoners actief te betrekken:

- Sluiten beleid en projecten beter aan bij de leefwereld van inwoners;
- Ontstaat meer draagvlak voor keuzes en maatregelen. Weerstand onder bewoners kan verzachten. Inwoners krijgen meer inzicht in urgentie en problematiek van afvalinzameling;
- Worden plannen concreter en minder abstract;
- Ontstaat meer begrip voor complexe afwegingen;
- Worden signalen, behoeften en knelpunten eerder zichtbaar;
- Kunnen nieuwe ideeën en oplossingen ontstaan;
- Neemt de kwaliteit van besluitvorming toe, omdat participatie bijdraagt aan onderbouwde keuzes.

Inwonersparticipatie is dus geen doel op zich, maar een middel om beter besluiten te nemen en meer maatschappelijke waarde te creëren.

2) Wanneer zet Avri inwonersparticipatie in
Inwonersparticipatie wordt ingezet wanneer aan één of meer van onderstaande criteria wordt voldaan. Het is wenselijk wanneer:

a) Het beleid of project aanzienlijk politiek of financieel impact heeft op inwoners en belanghebbenden. Bijvoorbeeld:

- Wijzigen in afvalinzameling, verbeteren afvalscheiding, verminderen restafval en hergebruik stimuleren, tenzij bijvoorbeeld verplicht;
- Veranderingen in voorzieningen;
- Projecten die de leefomgeving raken, zoals het plan van aanpak bijplaatsingen;
- Nieuwe dienstverlening dat invloed heeft op de klantbeleving, bijvoorbeeld nieuwe meldingssysteem voor inwoners

b) Er nog ruimte is voor invloed
Participatie heeft alleen zin wanneer inwoners daadwerkelijk kunnen meedenken of meebeslissen. Wanneer alle keuzes al zijn gemaakt, volstaat informeren.

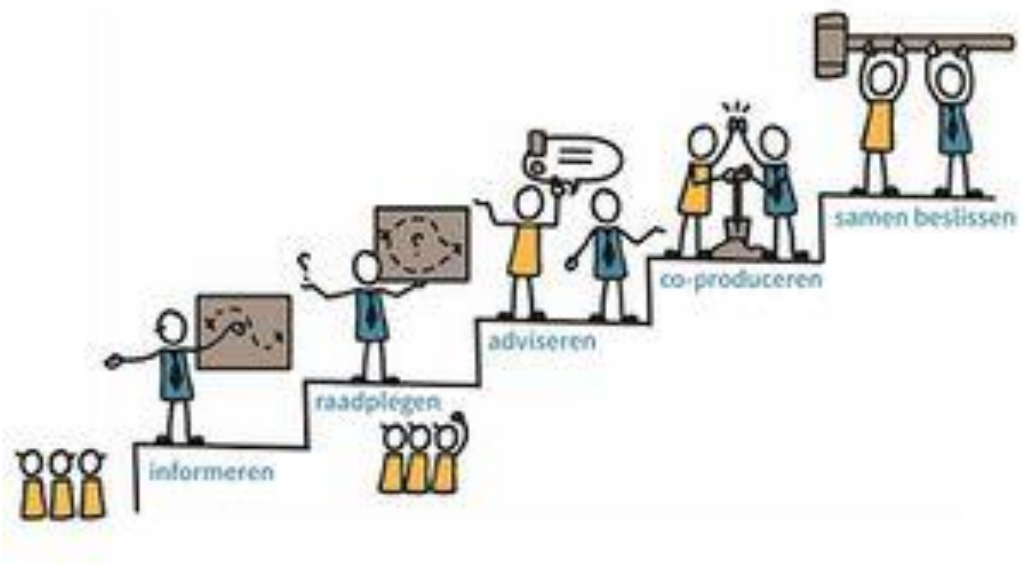
c) Er vanuit Avri of de gemeenten behoefte is aan inzicht in ervaringen en behoeften.
Hebben inwoners kennis of ervaringen die essentieel zijn voor een goed besluit?
Bijvoorbeeld wanneer:
- Kennis over de leefwereld van inwoners ontbreekt;
- Gedrag van inwoners bepalend is voor het succes;
- Draagvlak onzeker is.

d) Er sprake is van maatschappelijke impact of gevoeligheid
Bijvoorbeeld:
- Veranderingen die weerstand kunnen oproepen;
- Onderwerpen met verschillende belangen;
- Beleidskeuzes die veel inwoners raken

3) Wanneer is inwonersparticipatie niet of beperkt passend?
Inwonersparticipatie is minder geschikt wanneer:
- Wettelijke kaders nauwelijks ruimte bieden voor keuzes;
- Het uitsluitend gaat om technische of specialistische uitvoering;
- Er sprake is van een spoedeisende situatie waarbij snelle besluitvorming noodzakelijk is;
- De invloed van inwoners niet reëel kan zijn.

In deze gevallen kiest Avri voor duidelijke communicatie en transparantie over gemaakte keuzes.

4) De uitgangspunten bij inwonersparticipatie
Het is belangrijk dat inwoners en belanghebbenden vooraf weten waarom zij worden betrokken, waarover zij kunnen meedenken en welke invloed zij hebben. Ook willen inwoners doorgaans graag weten wat er met hun inbreng gebeurt. Er zijn verschillende participatieniveaus die per beleidstraject of project worden vastgesteld. Het participatieniveau moet passend zijn. Het gaat dan over informeren, raadplegen, adviseren, coproduceren en meebeslissen, zoals door S. Arnstein in 1969 in de Participatieladder is weergegeven. Deze ladder wordt nog steeds actief toegepast in de bepaling van het inwonersparticipatieniveau.

5) Eindafweging

Wanneer is vastgesteld voor welke beleidsvraagstukken en projecten inwonersparticipatie wordt ingezet, volgt er een eindafweging. De vragen die dan gesteld kunnen worden:

- Draagt participatie bij aan betere besluitvorming?
- Is er sprake van aanzienlijk politieke of financiële impact?
- Wegen tijd, kosten en opbrengsten tegen elkaar op?

6. Conclusie

Inwonerparticipatie kan voor Avri een waardevol middel zijn om beleid en projecten beter aan te laten sluiten bij de leefwereld van inwoners. Door inwoners en andere belanghebbenden op een passende manier te betrekken, ontstaat meer inzicht in behoeften, ervaringen en mogelijke knelpunten. Dit kan bijdragen aan beter onderbouwde besluiten, meer begrip voor gemaakte keuzes en een groter maatschappelijk draagvlak.

Tegelijkertijd is inwonerparticipatie geen doel op zich. Participatie wordt alleen ingezet wanneer er daadwerkelijk ruimte is voor invloed, de inbreng van inwoners toegevoegde waarde heeft en de verwachte opbrengsten opwegen tegen de benodigde inzet van tijd, capaciteit en middelen. Wanneer deze voorwaarden niet aanwezig zijn, kiest Avri voor heldere communicatie en transparantie over de gemaakte keuzes.

Met dit afwegingskader beschikt Avri over een eerste handvat om per beleidsopgave of project te bepalen of inwonerparticipatie wenselijk is en op welk niveau deze het beste kan worden vormgegeven. Hierbij wordt steeds gezocht naar een passende balans tussen de maatschappelijke impact van de opgave, de kosten die participatie met zich meebrengt, de beschikbare ruimte voor invloed en de verantwoordelijkheid van Avri en het bestuur voor de uiteindelijke besluitvorming.

Wanneer de participatieverordening door het Algemeen Bestuur is goedgekeurd, kan de uitkomst van deze afweging leiden tot een gemotiveerd beleidsvoorstel, waarin onder meer het beoogde participatieniveau en de wijze waarop de resultaten worden betrokken bij de bestuurlijke besluitvorming uitgewerkt worden